

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان چهارمحال و بختیاری

برنامه استراتژیک گروه هوشبری

دانشکده پیراپزشکی و توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

در سالهای 1403-1408

اعضای کمیته برنامه ریزی استراتژیک گروه هوشبری دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

دکتر شهناز نعمتی دکتری پرستاری (عضو گروه هوشبری)

دکتر مجید کبیری (متخصص بیهوشی)

خانم آریتا ظاهری کارشناس ارشد مراقبت های ویژه (عضو گروه هوشبری)

کیانوش باقری (دانش آموخته رشته هوشبری)

فاطمه حیدری دارانی (دانش آموخته رشته هوشبری)

مقدمه

دانشگاه و فعالان دانشگاهی نقش تعیین کننده ای در تحول اساسی در جامعه دارند. به منظور ایفای چنین نقشی، لازم است که در وهله نخست، دانشگاه خود متحول شود. دستیابی به این هدف در گرو پرداختن به مهمترین رکن مدیریت در دنیای امروز یعنی برنامه ریزی استراتژیک می باشد. از این رو گروه هوشبری در راستای اهداف دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد و با توجه به رسالت خود بر آن شده است تا با تدوین برنامه استراتژیک به فعالیت خود ادامه داده و در این مسیر حرکت نماید. به امید آنکه بتواند با اجرای این برنامه همگام با دیگر دانشکده ها قدمی در تامین اهداف بلند دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهرکرد بردارد.

رشته هوشبری یکی از بخش های حیاتی سیستم های پزشکی و جراحی است که اهمیت بالایی در مراقبت از بیماران در حین عمل جراحی دارد. دانش آموختگان این رشته نقش بسیار مهمی در تضمین ایمنی و راحتی بیماران در طی عملیات کرده و با بهره گیری از دانش و مهارت های تخصصی خود به بهبود نتایج درمانی کمک می کنند. به همین دلیل، تدوین یک برنامه استراتژیک مؤثر، برای اطمینان از تطابق رشته با نیازهای روزافزون جامعه، پیشرفت فناوری ها و تغییرات در سیستم های بهداشت و درمان، ضروری است. برنامه استراتژیک رشته هوشبری به عنوان یک سند راهبردی، نقشه راهی جامع برای توسعه و ارتقاء کیفیت در این حوزه تخصصی از علوم پزشکی ارائه می دهد.

این برنامه استراتژیک با هدف شناسایی و تحلیل نیازها و فرصت های موجود در حوزه هوشبری و همچنین، به بررسی چالش های پیش رو می پردازد. ارائه راهکارهایی برای فائق آمدن بر این چالش ها از دیگر اهداف این برنامه است. تدوین اهداف روشن و قابل اندازه گیری، تعیین راهبردهای عملیاتی و استفاده از فناوری های نوین، از جمله عناصر کلیدی این برنامه محسوب می شوند.

در نهایت، برنامه استراتژیک رشته هوشبری به دنبال آن است که با ترکیب دانش تخصصی، آموزش های مداوم و ارتقاء ظرفیت های پژوهشی، بستری مناسب برای بهبود خدمات ارائه شده به بیماران و ارتقاء سطح سلامت عمومی فراهم آورد. از این رو، همکاری و تعامل میان نهادهای دانشگاهی، بیمارستان ها و مراکز پژوهشی برای دستیابی به این اهداف، ضروری خواهد بود.

این برنامه برای بازه زمانی ۱۴۰۸-۱۴۰۳ تدوین شده است و در پایان سال ۱۴۰۸ بر اساس اولویت های منطقه ای، کشوری، برنامه های ابلاغی وزارت بهداشت، نیاز های بهداشتی استان، نظرات ذینفعان و منابع و امکانات موجود مورد بازنگری قرار خواهد گرفت.

نام و تعریف رشته

رشته هوشبری یکی از شاخه‌های علوم پزشکی است که بر بی‌هوشی و مدیریت درد بیماران در طول جراحی‌ها و پروسیجرهای پزشکی متمرکز است. این رشته ترکیبی از علم و هنر به‌کارگیری داروها و تکنیک‌ها برای کنترل خودآگاهی بیمار در طول عمل جراحی است. در این رشته، متخصصان هوشبری وظایف مختلفی چون انتخاب و اجرای مناسب‌ترین روش بی‌هوشی بر اساس نوع جراحی و وضعیت سلامت بیمار، مانیتورینگ وضعیت بیمار، مدیریت درد پس از جراحی، مشاوره و ارزیابی پیش از جراحی و آماده بودن برای واکنش سریع و موثر به شرایط بحرانی و اضطراری را به عهده دارند.

تاریخچه رشته

از حدود 150 سال پیش در دانشگاه‌های آمریکا، کانادا و انگلستان، پرستاران بیهوشی (Nurse Anesthesia) با گذراندن دوره دو ساله پس از کسب مدرک لیسانس پرستاری نسبت به ارائه خدمات بیهوشی در مراکز درمانی به خدمت اهتمام داشتند. از سال 1960 میلادی نیز متعاقب احساس نیاز به حضور افراد حرفه‌ای در زمینه ارائه خدمات هوشبری، دوره‌های جدید آموزشی جهت تربیت نیروی غیر پزشک به عنوان دستیار

بیهوشی (Anesthesia Assistant) آغاز گردید و تاکنون ادامه دارد. در حال حاضر دوره‌های آموزش هوشبری در زمینه خدمات پیراپزشکی در بسیاری از دانشگاه‌ها در کشورهای مختلف از جمله در آمریکا، انگلستان، استرالیا، هند و ... نسبت به تربیت دانشجویان اقدام میکنند. دوره‌های آموزشی یک و دوساله به منظور

تربیت تکنسین بیهوشی (Anesthesia Technologist) و دوره‌های طولانی‌تر برای تربیت کارشناس بیهوشی در برخی از دانشگاه‌ها وجود دارد. در کشور ایران، رشته آموزشی هوشبری در مقطع کاردانی در سال 1354 در شهرهای تبریز و تهران تأسیس و نسبت به پذیرش دانشجو به صورت غیر متمرکز اقدام شد. پس از انقلاب فرهنگی در سال 1361، پذیرش دانشجو از طریق کنکور سراسری در سال 1362 و تحت عنوان کاردان هوشبری انجام پذیرفت. با توجه به پیشرفت‌های دانش بیهوشی و توسعه تجهیزات و فناوری مربوط و به منظور ارتقا توانایی‌های دانش‌آموختگان رشته‌ی کاردانی هوشبری، ضرورت تربیت دانشجو در مقطع کارشناسی ناپیوسته احساس گردید و در سال 1385 آخرین دوره پذیرش دانشجوی کاردانی هوشبری انجام شد و پس از آن جذب دانشجو در دوره کارشناسی ناپیوسته هوشبری و متعاقب آن در همان سال در دوره کارشناسی پیوسته هوشبری در دانشکده‌های پیراپزشکی و چند دانشکده پرستاری و پزشکی در سراسر کشور آغاز گردید. در سال 1396، شصت مرکز آموزشی نسبت به تربیت دانشجو در این مقاطع آموزشی مبادرت می‌نمایند.

مشخص نمودن اهداف، رسالت و چشم‌انداز در راستای ارزشها و مسئولیت اجتماعی و با توجه به نیاز جامعه و براساس اسناد بالادستی موجب ارتقاء کمی و کیفی آموزش می‌شود بر این اساس رسالت، اهداف و چشم‌انداز گروه هوشبری به ترتیب اولویت به شرح ذیل می‌باشد:

چشم‌انداز

گروه هوشبری دانشکده پیراپزشکی شهرکرد بر آن است با استفاده از فناوری‌های نوین و توسعه توانمندی‌های همه جانبه با تکیه بر اصول و ارزشهای اسلامی و بومی ایرانی نسبت به تربیت دانش‌آموختگان کارآمد، متعهد و متخصص با توانایی پاسخگویی اجتماعی برای ارتقاء سلامت جامعه اقدام نماید و تبدیل شدن به یکی از گروه‌های آموزشی تاثیرگذار در حوزه هوشبری بین دانشگاه‌های منطقه و کشور شود.

ارزش‌ها و باورها

- تربیت دانش‌آموختگان متعهد و پایبند به اخلاق و رفتار حرفه‌ای
- تربیت دانش‌آموختگان متخصص و پاسخگو به نیاز جامعه

رسالت

گروه آموزشی هوشبری دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد یکی از گروه‌های آموزشی بالینی دانشکده پیراپزشکی است که رسالت آن در راستای تحقق اهداف و رسالت دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد به ترتیب اولویت به شرح ذیل می‌باشد:

- بکارگیری فناوری‌های نوین و روزآمد با تعهد به سند چشم‌انداز ملی و اسناد بالا دستی
- تلاش در جهت ارتقاء مستمر خدمات در حیطه‌های مختلف آموزشی - پژوهشی - درمانی
- ارائه آموزش کارشناسان متخصص جهت ارائه خدمات به بیماران در گروه‌های مختلف جراحی
- ارتقاء سطح کیفی علمی و عملی اعضای هیات عملی گروه و فراگیران
- ارائه طرح‌های پژوهشی در زمینه‌های کاربردی مبتنی بر شواهد و شرایط عینی جهت بهبود نیازهای جامعه و نظام

سلامت

اهداف استراتژیک

اهداف آموزشی:

- تربیت نیروی انسانی کارآمد در راستای تامین نیاز و تقاضای نظام سلامت کشور
- به‌روزرسانی برنامه درسی بر اساس نیازهای بازار کار و پیشرفت‌های علمی
- ارزیابی مستمر کیفیت آموزش اساتید از طریق ارزیابی هم‌تایان و نظر‌سنجی دانشجویان
- گسترش آموزش‌های عملی از طریق تجهیز آزمایشگاه‌ها و گسترش همکاری با مراکز بالینی
- طراحی و برگزاری دوره‌های کوتاه‌مدت آموزشی در موضوعات نوین
- افزایش توانمندی اعضای هیئت علمی در حوزه‌ی تدریس مجازی و توسعه روش‌های آموزش مجازی برای افزایش دسترسی دانشجویان
- بکارگیری و طراحی روش‌های نوین آموزشی و کاربردی با استفاده از استراتژی‌های دانشجوی محور خصوصاً روش‌های مبتنی بر
- حل مساله خودآموزی و ایجاد تفکر انتقادی
- برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای دانش‌آموختگان و کارکنان حوزه هوشبری در سطح استان
- توسعه‌ی همکاریها با ارگانهای غیر دولتی در حوزه‌ی هوشبری جهت آموزش دانشجویان

اهداف پژوهشی:

- ایجاد بستر برای انجام تحقیقات بین‌رشته‌ای در حوزه هوشبری و فناوری‌های مرتبط
- حمایت از پروژه‌های دانشجویی و ارتباط با صنعت برای تبدیل ایده‌ها به محصولات کاربردی
- جذب بودجه‌های پژوهشی از منابع ملی و بین‌المللی
- افزایش تعداد مقالات علمی منتشرشده در مجلات معتبر بین‌المللی

اهداف خدماتی:

- ارائه خدمات مشاوره‌ای و آموزشی به بیمارستان‌ها و مراکز درمانی منطقه

اهداف ویژه

- بازنگری کوریکولوم آموزشی و سرفصل دروس منطبق با نیازهای جامعه
- برگزاری واحدهای کارآموزی منطبق با اهداف تدوین شده بر اساس کوریکولوم
- توسعه ی گروه و رشته دوره تحصیلات تکمیلی هوشبری ملی و بین‌المللی
- تشکیل جلسه مشترک اعضای گروه و دانشجویان ورودی جدید ابتدای هر سال جهت آشنایی با اعضای گروه و توجیه برنامه های گروه و انتظارات از دانشجویان
- تشکیل جلسه مشترک اعضای گروه با نمایندگان دانشجویان حداقل دو بار در سال
- به کار گیری مداوم Logbook جهت هدایت و ارزشیابی کلیه کارآموزی ها و کارورزی ها

زیرساخت‌ها و منابع

- تجهیز آزمایشگاه‌ها و پراتیک
- تامین کتابهای مورد نیاز رشته
- تأمین منابع مالی پایدار برای اجرای عقد تفاهم نامه با مراکز مجهز غیر دولتی

نیروی انسانی

- تلاش و زمینه سازی برای جذب اعضای هیات علمی توانمند و متعهد در حوزه هوشبری
- تلاش برای جذب کارشناس گروه جهت پیشبرد اهداف آموزشی و پژوهشی گروه
- تلاش برای جذب مربی جهت کارآموزی

نقاط قوت

- وجود اعضای هیأت علمی توانمند
- دسترسی به انواع واحدهای اتاق عمل تخصصی
- دسترسی به منابع آموزشی و پژوهشی الکترونیکی موجود در کتابخانه
- تعامل خوب مدیر گروه با اساتید و دانشجویان
- برگزاری منظم جلسات گروه
- تناسب مناسب بین محتواهای آموزشی ارائه شده توسط اساتید و کوریکولوم آموزشی
- تعامل مطلوب بین اعضای گروه و مسئولین دانشکده

نقاط ضعف

- کمبود مربی کارآمد برای واحدهای کارآموزی
- کمبود فضای فیزیکی مناسب مورد نیاز گروه
- کمبود بخشهای آموزشی درمانی برای اراده واحدهای کارآموزی
- نبود نیروی کارشناسی ماهر و توانمند جهت امور آموزشی و پژوهشی در گروه

فرصتها

- حمایت وزارت و دانشگاه از ایجاد و توسعه رشته ها و برنامه های آموزشی جدید
- توجه مسئولین دانشگاه به استقرار آموزش الکترونیکی
- امکان بهره گیری از همایشهای علمی و برنامه های آموزشی در سطح ملی
- امکان دسترسی به تجارب و برنامه های سایر گروههای هوشبری در سطح ملی و جهانی
- امکان جذب اعتبارات از منابع مختلف مالی (برون سازمانی) برای انجام امور آموزشی و پژوهشی
- نیاز همیشگی جامعه به خدمات پرستاری بیهوشی
- وجود سند چشم انداز توسعه 20 ساله کشور و نقشه جامع علمی به عنوان زمینه و راهنمایی در جهت تدوین برنامه

تهدیدها

- پذیرش تعداد زیاد دانشجو توسط مراکز آموزش عالی بدون توجه به نیاز جامعه و ظرفیت اشتغال در کشور
- عدم امکان استفاده از بیمارستانهای غیر دولتی جهت استفاده در آموزش

شاخص‌های کلیدی موفقیت (KPIs)

- درصد رضایت دانشجویان از برنامه آموزش نظری و بالینی
- منابع جدید اضافه شده به گروه
- تعداد مقالات علمی منتشر شده

شرح وظایف گروه هوشبری

- تامین امکانات ، تجهیزات ، تسهیلات فیزیکی کافی ، مناسب و ایمن براساس استانداردهای کالبدی فضاهای آموزشی متناسب با رشته
- ایجاد محیط آموزشی مبتنی بر استانداردهای آموزشی
- استقرار و نهادینه نمودن استانداردهای آموزشی در برنامه های آموزشی مختلف از طریق اجرای ارزیابی درونی
- تهیه منابع آموزشی مورد نیاز گروه
- انجام ارزشیابی از محتوای برنامه و دروس ارائه شده و میزان تحقق اهداف مشخص شده در هر نیمسال توسط اساتید و دانشجویان
- ارزیابی اساتید ، فراگیران ، دانش آموختگان مطابق با مجموعه رسالت و اهداف تدوین شده
- استفاده از نتایج ارزیابی اساتید، فراگیران دانش آموختگان و ... در بازنگری اهداف و رسالت به منظور
- تبیین و به روز رسانی و ارتقاء گروه
- اخذ طرح درس اساتید و آخرین کوریکولوم رشته در مقاطع مختلف و قراردادن بر سایت دانشکده پیرایشگی
- تسهیل شرکت اعضای هیئت علمی گروه در کارگاههای آموزشی و کنگره ها و فرصت های مطالعاتی

- برگزاری کارگاههای آموزشی با استفاده از ظرفیت دانشجویان فارغ التحصیل و تحصیلات تکمیلی در سطح گروه، دانشکده، دانشگاه و کشور
- به کارگیری جدیدترین نرم افزارهای آموزشی در جلسات آموزشی مجازی جهت افزایش کیفیت آموزش
- تشکیل جلسات منظم برای مشارکت دانشجویان در تعیین چالشها و مشکلات آموزشی دانشجویان در شروع هر نیمسال تحصیلی و استفاده از پیشنهادات مطرح شده در بهبود فعالیتهای آموزشی گروه
- کسب نظرات اعضای هیات علمی و دانش آموختگان گروه در خصوص به روز رسانی اهداف و رسالت های گروه با توجه به اسناد بالا دستی و شرایط عینی
- تشویق و اطلاع رسانی به دانشجویان در جهت شرکت در کارگاههای اخلاق در پژوهش و کارآفرینی

توانمندی و صلاحیت مورد انتظار از دانش آموختگان

- بر اساس کوریکولوم مصوب در پایان دوره دانش آموختگان کارشناسی هوشبری باید قادر باشند :
- در تیم بیهوشی، سرویس درد حاد و مزمن و تیم احیای قلبی - ریوی بطور موثر و فعال مشارکت داشته باشند.
- سلامت، ایمنی و رضایت مندی بیماران و جامعه را در حد مطلوب تأمین نمایند .
- با بکارگیری توانمندیهای ضروری، آماده سازی و اقدامات مراقبتی از بیماران انواع روشهای بیهوشی، بی حسی، بی دردی و احیای قلبی - ریوی را با حداقل عوارض انجام دهند.